

LESIDEEËN:

A. WERKEN MET FOTO'S – SOCIALE VAARDIGHEDEN

B. MADELIEFJES ZAAIEN EN ER ZORG VOOR DRAGEN – ONTWIKKELING VAN ORIËNTATIE OP DE WERELD

C. WAT MAAKT JOU (ON)GELUKKIG – INNERLIJK KOMPAS

Noot: voor al deze opdrachten is het nodig om eerst het boek voor te lezen.

© Tekst Jeroen Franck © Illustraties Janneke Ipenburg

A.Werken met foto's – sociale vaardigheden

Doel: De leerlingen kunnen elkaar een compliment geven en dit ook aanvaarden. Ze respecteren elkaars grenzen tijdens de opdracht.

Benodigdheden: het boek, 5 fototoestellen of tablets, een printer, post-its en schrijfgerei.

Lesverloop

Start met je klas een kringgesprek. Plaats de stoelen in een kring of zoek bij goed weer een leuk plekje op de speelplaats om het gesprek aan te gaan. Neem het boek bij de hand en laat een illustratie van Puja zonder hoofddoek aan de klas zien.

Volgende vragen kunnen aan bod komen:

- Wat zien jullie op de illustratie?
- Wat vind je mooi/niet mooi aan deze prent?
- Kun je Puja een compliment geven? *De moedervlek mogen ze niet kiezen. Probeer hen aan te moedigen om iets anders te benoemen.*
- Vond je het moeilijk om Puja een compliment te geven?

Na het gesprek leg je de opdracht uit en vertel je de leerlingen dat ze zodadelijk in groepjes van 5 of 6 worden verdeeld. Het is aan te raden om de groepjes als leerkracht zelf te maken. Jij kent immers je klas het best.

De bedoeling is dat ze van elkaar foto's gaan nemen en dit naar het voorbeeld van Puja. Met andere woorden... zonder filter. Je zou hen kunnen vragen welke filter Puja voordien gebruikte (haar hoofddoek). Hou er wel rekening mee dat niet iedereen graag poseert voor een foto. Geef elke groep mee dat degene van wie de foto wordt genomen, beslist of deze al dan niet mag worden gebruikt.

De kinderen mogen zelf een pose kiezen. Als iedereen op de foto is geweest, gaat elke groep apart aan de slag en zoeken ze samen een compliment voor elk kind van hun groep. Laat hen dit compliment op een post-it noteren en het aan de betrokken leerling geven. Tip: Het compliment hoeft niet noodzakelijk over zijn/haar uiterlijk te gaan.

Als iedereen een compliment heeft gekregen, verzamel je weer in kring en laat je iedereen vertellen welke pluim ze van de groepsleden hebben gekregen. Hier is wederom een kans om met je klas in gesprek te gaan:

- Hoe voel je je bij dat compliment?
- Vind je het bij jou passen of eerder niet? Verklaar je nader.
- Vond je het moeilijk om een compliment te geven of te ontvangen?

Volgende vragen kunnen tevens aan bod komen en kunnen dienen als reflectie over de opdracht.

- Wat vond je van de opdracht?
- Vond je het moeilijk om je te laten zien?
- Wie gebruikt er altijd/vaak een filter wanneer je een foto post op sociale media? Hoe was het om dit eens niet te doen?

Suggestie: Je zou de foto's achteraf kunnen afdrukken en ze een plaats geven in je klaslokaal (eventueel een collage maken). Hang de post-its met het compliment bij elk kind erbij, zodat deze niet vergeten worden.

B. Madeliefjes zaaien en er zorg voor dragen – ontwikkeling van oriëntatie op de wereld.

Doel: De leerlingen krijgen inzicht in het groeiproces van een madeliefje. De kinderen leren zorg dragen voor hun bloem door ze het hele jaar door te voorzien van voldoende water, licht en liefde te geven.

Benodigheden: zaadjes, potgrond, bloempotjes voor elke leerling, kopieerblad voor de uitbreidingsuggestie.

Doel bij de uitbreidingsuggestie: de leerlingen leren dat de meeste bloemen een betekenis hebben en ontdekken samen welke dit zijn.

Lesverloop

Tover je klas om in meneer Gakpo's bloemenwinkel door madeliefjes te zaaien. Het voordeel aan madeliefjes is dat ze makkelijk te onderhouden zijn en het hele jaar door kunnen groeien. Je kunt ze al zaaien vanaf **maart/april**. Toevallig hebben ze ook nog eens dezelfde kleuren als de frangipanibloem en de kadupulbloem.

Als instap voor deze les kun je pagina 35 en 36 voorlezen. Op deze bladzijde wordt beschreven hoe belangrijk Puja het vindt om de kadupulbloemen goed te verzorgen.

Puja wandelde weer terug naar het kraakpand. Wat een dag! Ze voelde voor het eerst een zekere warmte in zichzelf. Is dit nu gelukkig zijn? vroeg ze zich af. Het vreemde gevoel overviel haar, maar het was verrasend aangenaam. Ze dompelde zich er helemaal in onder.

Toen ze eindelijk in het kraakpand was aangekomen, deed ze als eerste haar hoofddoek af. Puja liep naar de gebarsten spiegel en probeerde de gelijkenis met de kadupul weer in haar op te nemen. 'Hm, het is al veel te donker,' zei ze hardop. 'Morgenvroeg dan maar.' Puja ging op de stapels met kussens liggen en droomde over wat er morgen komen zou. Met het beeld van zichzelf in de bloemenvelden viel ze in slaap.

De volgende ochtend liep ze na het ontwaken onmiddellijk naar de spiegel. Het duurde even voor ze de moedervlek had gevonden, want daar had ze het juiste stukje spiegel voor nodig.

'Daar ben je!' riep ze opgetogen.

Ze zag opnieuw de gelijkenis met de kadupul. Voor het eerst lachte Puja naar zichzelf terwijl ze in de spiegel keek. Even twijfelde ze of ze haar hoofddoek niet beter hier kon laten, maar zo zelfverzekerd voelde Puja zich nog niet.

'Een andere keer,' nam ze zichzelf voor en ze vertrok naar de winkel om haar nieuwe vriend een handje te helpen.

'Goedemorgen, Puja!' verwelkomde de oude man haar goedgehumeurd. 'Ben je er klaar voor?'

'Ik denk van wel,' antwoordde ze, een tikkeltje verlegen.

'Wat wil je graag doen vandaag?'

'Mag ik de kadupulbloemen verzorgen?' vroeg ze hoopvol.

'Uiteraard, je mag beginnen met ze water te geven. Zo hebben ze genoeg vocht om er vanavond weer een mooi spektakel van te maken.'

35

Puja nam haar opdracht heel serieus. Ze wilde er alles aan doen om deze bloemen te laten stralen. Al was het maar door een simpele opdracht, zoals water geven. Als een echte laborant mat ze de juiste hoeveelheid water af en zorgde ze ervoor dat ze geen bloem oversloeg.

Sinds ze de gelijkenis met haar moedervlek had gezien, voelde ze zich verbonden met deze bijzondere bloemen. Het was net alsof de kadupul zich ook niet ten volle durfde te laten zien, doordat ze alleen 's nachts openging. De bloem verstopte zich voor de mens, net zoals zij dit al jaren deed.

'Ik begrijp jullie,' zei ze fluisterend tegen de bloemen. 'Ik ga jullie al mijn liefde geven en ik zorg ervoor dat jullie niets tekortkomen,' beloofde ze plechtig.

Het verzorgen van de bloemen had een rustgevende werking op Puja. Ze voelde zich niet langer alleen. In het bijzijn van de kadupulbloemen en meneer Gakpo deed ze zelfs haar hoofddoek af. Dat voelde goed. Op het moment dat er klanten de winkel betraden, deed ze hem weer om.

Langzaam veranderde haar leven. Ze keerde dagelijks terug naar de winkel om haar goede vriend een handje te helpen. Niet omdat het moest, maar omdat ze het zelf wilde. De hoofddoek helemaal wegdoen kon ze nog niet. 'Stap voor stap. Wanneer jij er klaar voor bent,' zei meneer Gakpo altijd. Dat advies nam ze van hem aan. Overhaasten is nooit goed, bedacht ze. De volgende maanden droeg ze de hoofddoek alleen nog wanneer ze van het kraakpand naar de bloemenwinkel wandelde. Zodra ze bij het zandpaadje was, deed ze hem af.

'Zo, jij mag weer even weg,' zei ze dan luidop tegen haar hoofddoek. Ze bond hem goed vast aan haar wollen tasje.

36

Na dit stukje tekst zou je volgende vragen kunnen stellen:

- Hoe verzorgt Puja de kadupulbloemen?
- Doet ze dat goed?
- Hoe zou jij de bloemen verzorgen?
- Waar komen we op onze school bloemen en planten tegen?
- Wie verzorgt deze op onze school?
- Weten jullie nog welke bloemen er in het verhaal voorkomen? (frangipanibloem, kadupul en de lotusbloem)

Uitbreidingssuggestie: bij die laatste vraag zou je nog een extra activiteit kunnen voorzien. In het boek is terug te vinden dat de lotusbloem een zekere betekenis heeft. Vraag hen welke dit was (de lotusbloem staat symbool voor vernieuwing en groei). Vertel de kinderen dat vele bloemen een zekere betekenis hebben. Zoek vervolgens samen de betekenis op van verschillende bloemen (waaronder het madeliefje). Dit kun je in kleine groepjes organiseren. Verdeel de klas in groepjes van 4 à 5 leerlingen en voorzie voor elke groep een tablet of een laptop.

Je kunt klassikaal enkele bloemsoorten overlopen, die ze moeten opzoeken. Uiteraard mogen ze ook zelf op het internet zoeken naar leuke exemplaren.

Nadien vertelt elk groepje aan de klas wat ze hebben gevonden. Zo komt iedereen iets meer te weten over de betekenis van bepaalde bloemsoorten.

Voor deze opdracht kun je het werkblad in bijlage gebruiken!

Vertel de leerlingen dat ze vandaag zelf bloemetjes gaan planten, namelijk madeliefjes, om de klas een beetje op te fleuren. Vraag aan de kinderen:

- Komt deze bloem voor in het boek? (nee)
- Waarom kiezen we dan toch om deze bloem te planten en geen exemplaar uit het boek? (Indien de leerlingen niet tot een geschikt antwoord komen, leg hen dan uit dat deze moeilijk in een klaslokaal te onderhouden zijn. Denk maar aan de lotusbloem, die in een riviertje of een vijver groeit of aan de kadupulbloem die heel zeldzaam is en voornamelijk op het eiland Sri Lanka voorkomt. Ook het klimaat waar een bloem groeit, speelt een grote rol.)
- Wat zouden we nodig hebben om onze madeliefjes te zaaien? (bloempot, aarde, zaadjes, water)

Voor je begint zou je samen met de kinderen de bloempotjes kunnen beschilderen. Zo kunnen ze hun potje personaliseren of zou je er een leuke boodschap op kunnen plaatsen.

Vervolgens ga je aan de slag en laat je de potjes met aarde vullen. Als de potjes zijn gevuld, doe je de zaadjes erin. Nadien doe je nog een dun laagje aarde over de zaadjes. Geef ze tenslotte nog een beetje water en plaats het bloempotje dicht tegen een raam, zodat ze voldoende licht krijgen.

Laat de leerlingen elke dag hun zaadjes een klein beetje water geven en je zult merken dat ze heel snel groeien. Bespreek zeker ook het proces van de bloem, zodat bepaalde begrippen als 'ontkiemen' eigen worden gemaakt. De kinderen zorgen zelf voor hun bloemetjes. Op een zeker moment kun je ze mee naar huis geven of is het een leuke cadeautip voor Moederdag.

C. Wat maakt jou gelukkig – innerlijk kompas

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen wat (on)gelukkig zijn voor hen betekend en benoemen wat ze nodig hebben om gelukkig te zijn. Verder kunnen ze in groep een nieuwe scène ontwikkelen vertrekkende van een illustratie uit het boek.

Lees op pagina 11 volgend fragment voor: *‘Waarom moeten ze mij altijd uitlachen? Ik kan er toch ook niets aan doen dat ik een moedervlek heb,’ snikte Puja. Het maakte haar tegelijk verdrietig en boos. Ze voelde zich vaak alleen en niet gesteund door haar ouders, die de pesterijen maar lieten begaan.*

Start een gesprek met de leerlingen en stel volgende vragen:

- Hoe zou Puja zich nu voelen? Vraag door tot het woord ‘ongelukkig’ wordt benoemd en vraag de leerlingen om dit woord uit te leggen.
- Hoe komt het dat ze zich ongelukkig voelt?
- Ben jij al eens ongelukkig geweest?
- Wanneer was dat?
- Hoe kwam dat?
- Ben je vaak ongelukkig?
- Welke dingen kunnen ervoor zorgen dat we ons ongelukkig voelen?
- Is ongelukkig zijn hetzelfde als verdrietig zijn? Leg dit verschil goed uit, want je kunt je verdrietig voelen maar toch in het algemeen gelukkig zijn.

Benodigheden: het boek en de kopieerbladen met illustraties uit het boek.

De twee gaven elkaar een warme omhelzing, zoals ze wel vaker deden. Tot het moment dat ze werden onderbroken door een zachte vrouwenstem.

‘Waar kan ik het bloemenmeisje vinden?’ klonk het.

Puja en meneer Gakpo keken allebei tegelijk op en zagen een vrouw met haar dochter aan de balie staan.

‘Mira!’ riep Puja uitbundig.

Puja was niet de enige die na school thuis iets te vertellen had. Ook Mira vertelde aan haar moeder dat er een nieuw kindje in hun klas was komen zitten en dat ze meteen goed met elkaar konden opschieten. Ze vertelde haar over Puja’s bijzondere moedervlek en dat ze haar daardoor de bijnaam ‘het bloemenmeisje’ gaf. Dat wilde Mira’s moeder ook weleens komen bewonderen. Ze was tenslotte helemaal weg van bloemen.

En het zou niet bij Mira’s moeder blijven. Het verhaal over het meisje met de kadupul op haar wang verspreidde zich razendsnel door de hele stad. Overal vandaan kwamen klanten speciaal voor haar naar de winkel. Niet alleen voor haar goede hulp, maar ook om te zien of het verhaal achter de bloem klopte.

Lees vervolgens dit fragment op pagina 46 voor: *'Is er iets?' vroeg Puja, die merkte dat haar anders zo spraakzame vriend nu heel stil was geworden. 'Ik wil je iets vragen,' zei hij. 'Het is iets wat ik je al een hele tijd wil vragen, maar ik vond nooit de moed om het te doen,' voegde hij eraan toe. 'Vraag maar wat je wil,' moedigde Puja hem aan. 'Oké, hier komt het,' zei meneer Gakpo onzeker. Het duurde even voor hij de vraag stelde. Puja zag hem aarzelend zoeken naar de juiste woorden en zijn anders zo gladde voorhoofd veranderde in een waterval van zweetdruppeltjes. Hij haalde nog een laatste keer diep adem en toen kwamen eindelijk de woorden eruit. 'Wil jij mijn dochter worden?' vroeg hij zachtjes. Puja keek in de ogen van de oude man en liet haar antwoord even op zich wachten. Ze nam het moment in zich op, omdat ze hier ten volle van wilde genieten. 'Ja!' riep ze luid en duidelijk en pakte hem stevig vast. Meneer Gakpo glunderde van blijdschap. 'Ik zal je niet teleurstellen,' beloofde de oude man plechtig. 'Dat weet ik,' antwoordde ze blij.*

Stel ook bij dit fragment enkele vragen aan de klasgroep:

- Hoe zou Puja zich hier voelen? Het woord 'geluk' zou normaal heel snel naar voor moeten komen.
- Wat betekent gelukkig zijn?
- Door welke woorden/gebeurtenissen kom je te weten of Puja gelukkig is?
- Wie van jullie is er gelukkig?
- Welke dingen kunnen ervoor zorgen dat je je gelukkig voelt?
- Is blij zijn hetzelfde als gelukkig zijn? Leg hier wederom het verschil uit. Blij zijn is een gevoel dat bijdraagt tot gelukkig zijn.

Maak voor de antwoorden bij de laatste vraag een woordspin op het bord, zodat je alle ideeën kan noteren. Zo leren ze van elkaar. Nadien kun je de leerlingen bevragen wat zij het belangrijkste vinden uit alle woorden om gelukkig te zijn.

Suggestie: Je kunt ook een woordspin voor Puja maken. Zo leren de leerlingen 'gelukkig zijn' bij iemand anders herkennen en merken ze dat dit niet voor iedereen hetzelfde is.

Maak vervolgens het werkblad met de 'geluksbloem'. In de kern van de bloem schrijven ze een woord dat zij het belangrijkste vinden om gelukkig te zijn (bijvoorbeeld: familie, vriendschap, liefde, geld, ...). In de bloemblaadjes schrijven ze nog andere zaken waarvan ze gelukkig worden. (Zie kopieerblad voor de 'geluksbloem')

Als verwerkingsopdracht verdeel je de klas in groepjes van 4 à 5 leerlingen. Vertel hen dat ze zo dadelijk een illustratie uit het boek krijgen. Ze gaan in hun groepje bespreken wat er gebeurt op de prent en of Puja zich hier blij of verdrietig voelt. Na deze korte bespreking vertel je de leerlingen dat ze een toneelstukje in elkaar gaan steken, vertrekkende van de illustratie die ze net hebben gekregen. De bedoeling is dat ze de scène die ze op de illustratie zien een nieuw verloop geven. Ze kunnen kiezen voor een gelukkige of ongelukkige afloop. Moedig de kinderen zeker aan om nieuwe nevenpersonages te bedenken. Zo komen ze helemaal los van het boek en is het makkelijker om nieuwe scènes te bedenken. Geef de leerlingen ruim de tijd om dit te bedenken en in te oefenen. Stuur bij of geef suggesties indien nodig. Tot slot laat je de leerlingen hun stukje voorbrengen en hang je de bijhorende illustratie aan het bord.

Uitbreidingsuggestie: voorzie elke maand een verwenmoment. Je kunt dit simpel organiseren door op voorhand naamkaartjes te maken en deze in een zakje te steken. Elke leerling trekt een naam en moet vervolgens de getrokken leerling met iets verwennen. Dit kunnen eenvoudige dingen zijn zoals: iemand zijn bank opruimen, boekentas dragen, tekening of kaartje maken, voorlezen uit een boek, voorzien van (kraantjes)water,

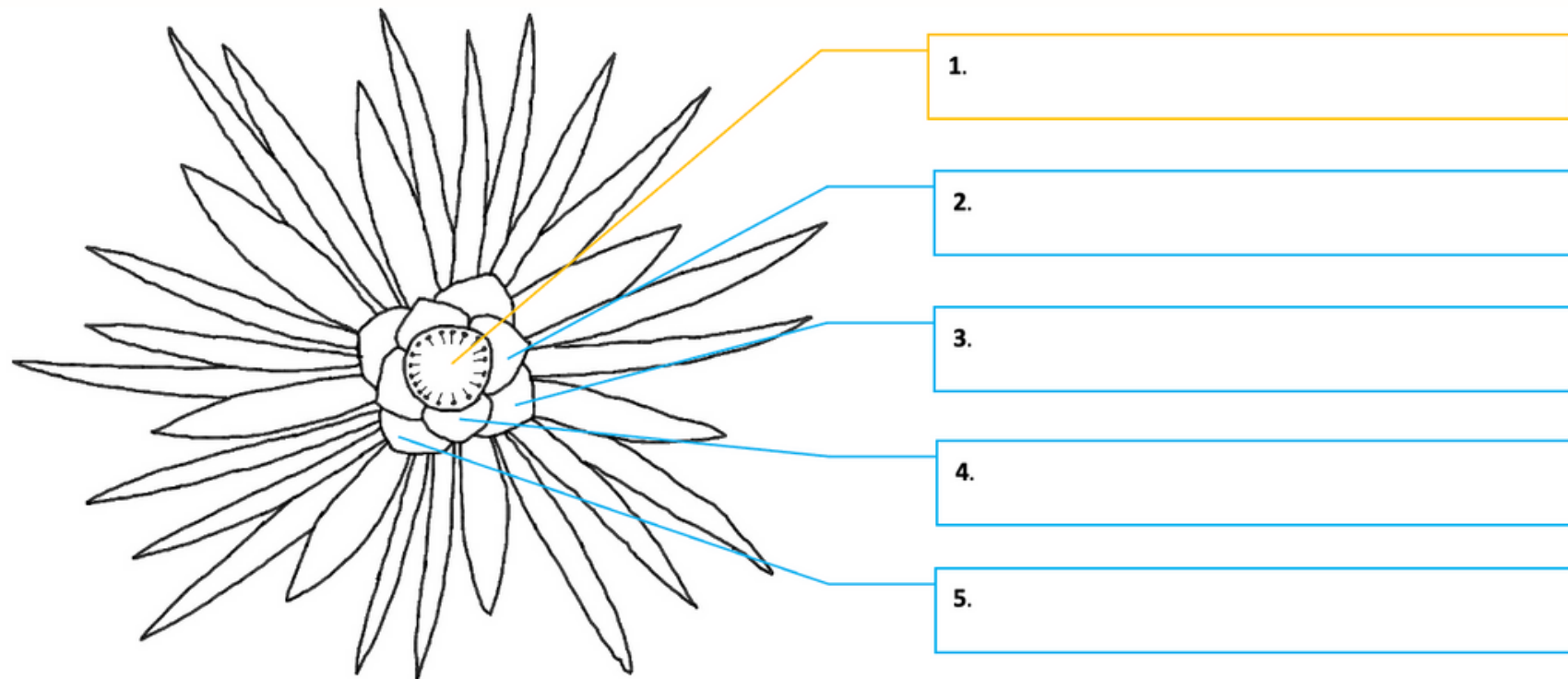
=> insteek: ga voor een gelukkigere klas 😊.

De geluksbloem- kopieerblad

Naam:

De geluksbloem

Bij de kern van de bloem schrijf je een woord dat jij het belangrijkste vindt om gelukkig te zijn (bijvoorbeeld: familie, vriendschap, liefde, geld, ...). Bij de bloemblaadjes schrijf je nog andere zaken waarvan jij gelukkig wordt.

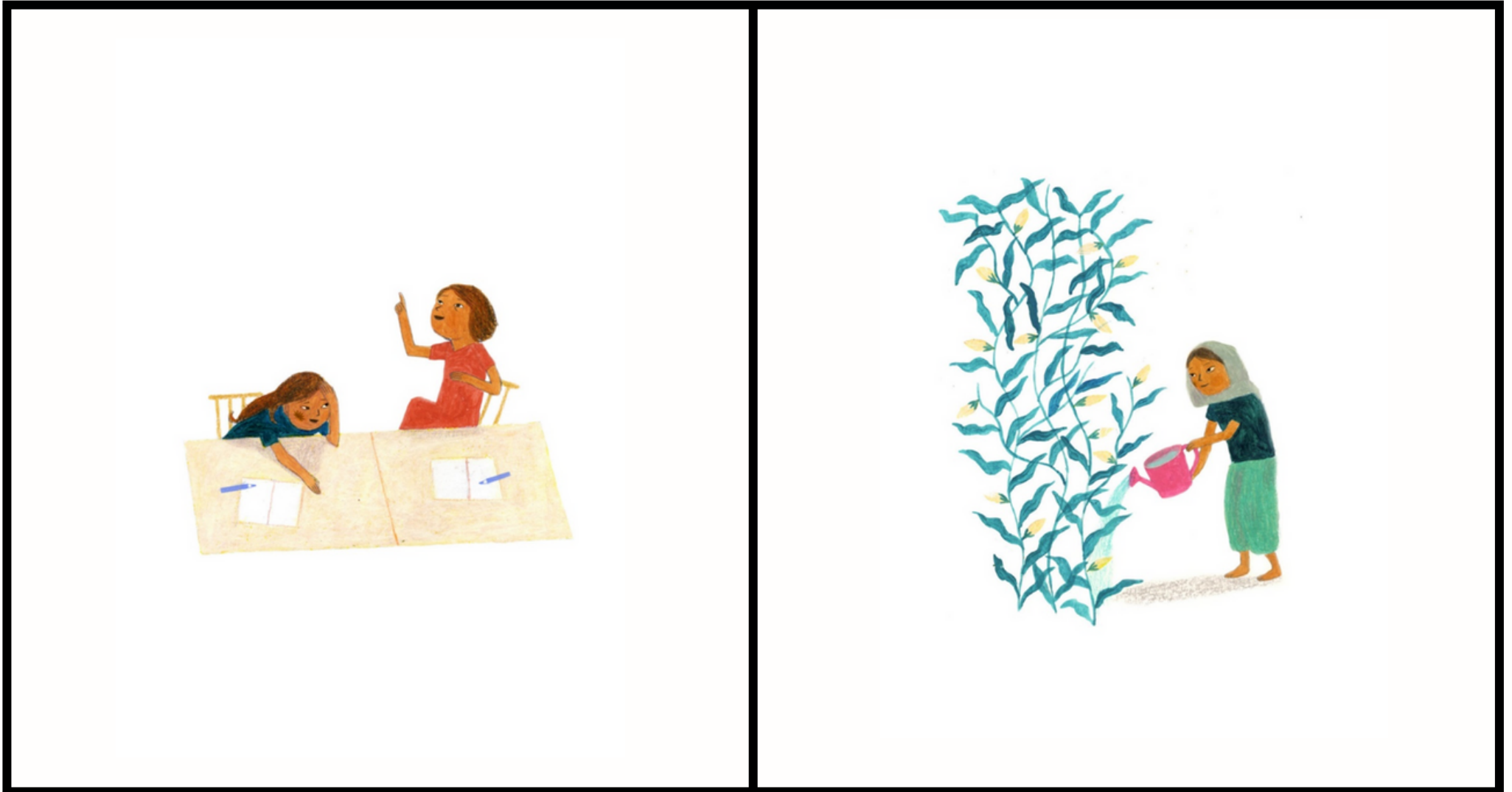

Wat maakt jou gelukkig – innerlijk kompas, **kopieerblad**.

© Tekst Jeroen Franck © Illustraties Janneke Ipenburg

Illustraties - kopieerblad

B. Wat maakt jou gelukkig – innerlijk kompas, illustraties bij de verwerkingsopdracht.

© Tekst Jeroen Franck © Illustraties Janneke Ipenburg

Illustraties - kopieerblad

B. Wat maakt jou gelukkig – innerlijk kompas, illustraties bij de verwerkingsopdracht.
© Tekst Jeroen Franck © Illustraties Janneke Ipenburg